

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 229/04-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Viery Zimmerman, bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. A. Z., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96 na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96 p o r u š i l základné právo Viery Zimmerman na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Viere Zimmerman p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Viery Zimmerman v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. A. Z., Advokátska kancelária, K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Viery Zimmerman vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 229/04-37 z 18. augusta 2004 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť (zo 14. apríla 2004) Viery Zimmerman, bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. A. Z., Advokátska kancelária, K., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96.

Sťažovateľka prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne uvádza, že je oprávnenou v označenom exekučnom konaní. Pôvodným oprávneným bol P. I., bytom K. (ďalej len „pôvodný oprávnený“), ktorý postúpil predmetnú pohľadávku zmluvou

z 31. marca 1998 M. V., bytom K. (ďalej aj „oprávnený“ alebo „právny predchodca sťažovateľky“), a ten ju zmluvou zo 6. marca 2001 postúpil sťažovateľke.

Označené exekučné konanie sa začalo 19. septembra 1996, keď bol súdnemu exekútorovi JUDr. J. B., Exekútorský úrad, K. (ďalej len „súdny exekútor“), doručený návrh pôvodného oprávneného na vykonanie exekúcie na vymożenie nároku na zaplatenie 445 000 Sk na základe exekučného titulu, ktorým je vykonateľný rozsudok okresného súdu sp. zn. 20 C 456/93 z 21. septembra 1993. Súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie 27. septembra 1996. Okresný súd (v tom čase Obvodný súd Košice 2) vydal súdnemu exekútorovi žiadané poverenie 1. októbra 1996. Súdny exekútor vydal 13. januára 1997 upovedomenie o začatí exekúcie predajom spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti, ktoré následne doručoval účastníkom konania. Povinná vzniesla 19. februára 1997 u súdneho exekútora námietky proti exekúcii. Exekučný spis bol okresnému súdu predložený kvôli rozhodnutiu o vznesených námietkach 27. februára 1997, súdny exekútor si ho však neskôr (4. decembra 1997) vyžiadal späť a opätovne ho súdu predložil 14. januára 1998. O námietkach proti exekúcii rozhodol okresný súd podľa sťažovateľky až uznesením č. k. Er 912/96-29 z 31. augusta 1998, teda po sedemnástich mesiacoch (s výnimkou mesačnej prestávky, keď sa spis nachádzal u súdneho exekútora na základe jeho vyžiadania), čím prvýkrát zavinil zbytočné priet'ahy v označenom konaní.

Exekučný príkaz vydal súdny exekútor 17. septembra 1998. Dňa 23. septembra 1998 doručila povinná súdnemu exekútorovi podanie, ktorým žiadala o prerušenie exekučného konania. Súdny exekútor predložil exekučný spis na rozhodnutie okresnému súdu 19. novembra 1998. Ten vrátil súdnemu exekútorovi spis 29. januára 1999 bez rozhodnutia za účelom doplnenia „*chýbajúcich dôkazov*“. Spis bol okresnému súdu opätovne predložený 23. marca 1999. Dňa 11. mája 1999 okresný súd opäť vrátil spis súdnemu exekútorovi za účelom vybavenia dožiadania Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice – Staré Mesto. Spis bol okresnému súdu predložený 14. mája 1999. Podaním z 9. decembra 1999 doručeným okresnému súdu 10. decembra 1999 navrhla povinná zastavenie exekúcie a ďalším podaním z 3. januára 2000 doručeným okresnému súdu

5. januára 2000 navrhla prerušenie exekúcie. Právny zástupca právneho predchodcu sťažovateľky sa k návrhom vyjadril 2. októbra 2000.

Pretože okresný súd nerozhodol ešte ani o prvom z návrhov povinnej (z 23. septembra 1998) a spis mu bol pôvodne predložený už 19. novembra 1998, podal 2. marca 2001 právny predchodca sťažovateľky predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v uvedenom konaní v zmysle § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov. Sťažnosť bola vybavená tak, že predseda okresného súdu po prešetrení veci konštatoval jej opodstatnenosť, t. j. podľa jeho záveru došlo k prietahom v konaní.

O návrhoch povinnej okresný súd následne rozhodol uznesením č. k. Er 912/96-98 zo 6. augusta 2001, ktorým uvedené návrhy zamietol. Podľa sťažovateľky okresný súd (s výnimkou dvoch mesiacov, keď sa spis nachádzal u súdneho exekútora) rozhodol po tridsiatich dvoch mesiacoch, čím opäť zapríčinil zbytočné prietahy v uvedenom konaní.

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. Er 912/96-98 zo 6. augusta 2001 podala povinná 16. augusta 2001 odvolanie, avšak bez uvedenia dôvodov. Okresný súd ju (resp. jej právnu zástupkyňu) opakovane (10. septembra 2001 a 2. októbra 2001) vyzýval na doplnenie odvolania. Povinná tak urobila až 11. októbra 2001, pričom zároveň vzniesla námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu. Okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky na vyjadrenie k odvolaniu 18. októbra 2001. Po jeho doručení (6. novembra 2001) predložil 19. novembra 2001 spis Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie. Krajský súd rozhodol o odvolaní uznesením č. k. 16 Co 486/01-143 z 28. februára 2002 tak, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie zrušil a v uvedenom rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že v ďalšom priebehu konania bude potrebné nariadiť pojednávanie a vykonať potrebné dokazovanie týkajúce sa tvrdení povinnej. Krajský súd zároveň vrátil okresnému súdu vec ohľadne vznesenej námietky zaujatosti ako predčasne predloženú. Spisový

materiál bol okresnému súdu vrátený 11. apríla 2002 a po jeho opätovnom predložení rozhodol krajský súd o námietke zaujatosti uznesením č. k. 15 Nc 59/02-158 z 30. septembra 2002 tak, že vylúčil z prejednávania veci troch sudcov okresného súdu. Spis bol okresnému súdu vrátený 25. októbra 2002.

Okresný súd listom zo 6. decembra 2002 vyzval súdneho exekútora, aby mu oznámil, či došlo k čiastočnému vymoženiu pohľadávky zrážkami zo mzdy povinnej. Listom z 28. februára 2003 urgoval odpoveď na svoju predchádzajúcu výzvu zo 6. decembra 2002. Odpoveď súdneho exekútora mu bola doručená 10. marca 2003. Listom z 12. augusta 2003 žiadal okresný súd súdneho exekútora o oznámenie, prečo sa prestali vykonávať zrážky zo mzdy povinnej. Súdny exekútor oznámil dôvod ukončenia zrážok zo mzdy povinnej okresnému súdu listom z 9. septembra 2003. Okresný súd tak podľa sťažovateľky nerozhodol o návrhu povinnej na zastavenie exekúcie ani po osemnástich mesiacoch od vrátenia spisu z krajského súdu (25. októbra 2002), čím opäť spôsobuje zbytočné prietahy v konaní.

Podľa právnej zástupkyne sťažovateľky nejde v danom prípade o právne alebo skutkovo takú zložitú vec, ktorá by si vyžadovala dlhé obdobia na rozhodovanie okresného súdu. Aj napriek tomu, že predseda okresného súdu uznal opodstatnenosť sťažnosti na prietahy v konaní podanej právnym predchodcom sťažovateľky, zo strany okresného súdu dochádza opäť k zbytočným prietahom, a to jeho nečinnosťou alebo realizáciou neefektívnych procesných úkonov, ktoré „*nevyžadujú taký dlhý čas*“.

Sťažovateľka sa domnieva, že „isté prietahy v konaní spôsobuje aj správanie povinnej, ktorá na súd podáva podania, ktorými sa snaží účelovo oddialiť samotný výkon rozhodnutia, avšak podľa môjho názoru, je úlohou súdu rozhodujúceho o odstránení právnej neistoty, aby sa v súlade s právnym poriadkom vysporiadal so správaním protistrany tak, aby nedochádzalo k zbytočným prietahom v konaní“.

Na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. Er 912/96 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200.000,- Sk (slovom dvestotísíc korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. A. Z., K. vo výške 9.352,- Sk (...).“

V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľka prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne ústavnému súdu oznámila: „S poukazom na ustanovenie § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.“

Na základe výzvy z 19. mája 2004 predložila právna zástupkyňa sťažovateľky ústavnému súdu kópie podaní doručených súdnemu exekútorovi 4. mája 2001 a okresnému súdu 6. júna 2001 a 20. júla 2001, ktorými bol okresnému súdu oznámený a preukázaný prechod práva z exekučného titulu na sťažovateľku a v ktorých sťažovateľka spolu s jej právnym predchodcom zhodne navrhli, aby okresný súd v ďalšom priebehu konania pokračoval so sťažovateľkou ako s oprávnenou namiesto jej právneho predchodcu. Z uznesenia okresného súdu č. k. Er 912/96-98 zo 6. augusta 2001 predloženého právnou zástupkyňou sťažovateľky vyplýva, že „(...) Súd (aj súdny exekútor poverený vykonaním exekúcie) budú preto bez akéhokoľvek rozhodovania pokračovať v konaní s V. C. (od uzavretia manželstva 28. júna 2002 používa sťažovateľka priezvisko Zimmerman, pozn.) bytom v K., ako s oprávnenou a to namiesto pôvodného oprávneného M. V.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 19. mája 2004 sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril (podaním sp. zn. Spr 870/04 zo 7. júna 2004) aj okresný súd, ktorý okrem stručného

prehľadu priebehu uvedeného konania okrem iného ďalej uviedol: „(...) Z opisu priebehu súdneho konania ako aj zo samotnej sťažnosti sťažovateľky vyplýva, že sťažovateľka sa stala účastníčkou exekučného konania až na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 1. 3. 2001. Podľa nášho názoru až od tohoto dňa môže podliehať právnej ochrane ústavné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...) Domnievame sa preto, že nie je možné zaoberať sa otázkou porušenia práv sťažovateľky za obdobie pred 1. 3. 2001, pretože nie je možné na základe hmotnoprávnej singulárnej sukcesie vstúpiť do ústavných práv iného účastníka.

V období od 1. 3. 2001 do 11. 4. 2002, teda od vstupu sťažovateľky do konania po doručenie uznesenia krajského súdu, postupoval súd v konaní bez prietahov, v ďalšom období boli zabezpečované dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci, momentálne je postup súdu v konaní ovplyvnený objektívnou skutočnosťou a to dlhodobou práceneschopnosťou zákonného sudcu, pričom poukazujeme aj na čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Listom sp. zn. Spr 1282/04 z 13. septembra 2004 okresný súd ústavnému súdu oznámil: „... podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Pokiaľ ide o predmet konania zotrvávame na našom písomnom vyjadrení k sťažnosti zo dňa 7. 6. 2004 sp. zn. Spr. 870/04 a navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnej sťažnosti nevyhovel.“

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Dňa 27. septembra 1996 požiadal súdny exekútor Obvodný súd Košice 2 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Obvodný súd Košice 2 vydal 1. októbra 1996 súdnemu exekútorovi žiadané poverenie.

Dňa 27. februára 1997 predložil súdny exekútor okresnému súdu spis s námietkami proti exekúcii, ktoré podala povinná. Uznesením okresného súdu č. k. Er 912/96-29 z 31. augusta 1998 boli námietky povinnej proti exekúcii zamietnuté a exekúcia bola čiastočne zastavená. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 29. septembra 1998. Dňa 23. septembra bol súdnemu exekútorovi doručený návrh povinnej z 18. septembra 1998 na prerušenie exekučného konania. Dňa 19. novembra 1998 predložil súdny exekútor okresnému súdu exekučný spis.

Okresný súd vrátil 25. januára 1999 súdnemu exekútorovi exekučný spis za účelom doplnenia podkladov najmä vzhľadom na singulárnu sukcesiu na strane oprávneného (postúpenie pohľadávky pôvodným oprávneným právnenému predchodcovi sťažovateľky, ku ktorému malo medzičasom dôjsť). Súdny exekútor spis opäť predložil okresnému súdu 23. marca 1999.

Dňa 10. decembra 1999 podala povinná návrh na zastavenie exekúcie s odôvodnením, že po vydaní exekučného titulu zanikol nárok oprávneného zaplatením pohľadávky. V prílohe predložila listinné dôkazy preukazujúce podľa jej názoru zánik vymáhanej pohľadávky. Na dokázanie svojho tvrdenia navrhla ako dôkaz aj spis Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 T 428/98.

Zákonný sudca dal 13. decembra 1999 pokyn súdnej kancelárii vyžiadať spis Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 T 428/98. Dňa 23. decembra 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Okresného súdu Košice I, že požadovaný spis nemôžu zaslať, pretože vo veci ešte nebolo právoplatne rozhodnuté.

Dňa 5. januára 2000 bol okresnému súdu doručený návrh povinnej na prerušenie exekúcie. Na základe pokynov zákonného sudcu z 11. januára 2000 a z 22. augusta 2000 okresný súd opakovane žiadal zaslať spis Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 T 428/98. Na základe pokynu zákonného sudcu z 22. júna 2000 okresný súd opakovane žiadal zaslať spisy Okresného súdu Košice I sp. zn. 16 C 553/94 a 14 C 442/98, ktoré mali podľa podania právnej zástupkyne povinnej z 18. januára 2000 obsahovať listiny dôležité pre dokazovanie v predmetnej veci. Žiadané spisy boli okresnému súdu predložené 22. augusta 2000 a 28. augusta 2000. Spisy boli okresným súdom vrátené v priebehu augusta 2000 a 30. augusta 2000 bol právnej zástupkyňi oprávneného doručený rovnopis návrhu povinnej na zastavenie konania s tým, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 10 dní. Žiadané vyjadrenie bolo okresnému súdu doručené 2. októbra 2000 (po jeho urgencii z 25. septembra 2000).

Dňa 10. mája 2001 doručil súdny exekútor okresnému súdu podanie právnej zástupkyne oprávneného (doručené súdnemu exekútorovi 4. mája 2001), v ktorom navrhla vstup sťažovateľky do konania ako oprávnenej namiesto jej právneho predchodcu, a to na základe zmluvy o postúpení vymáhanej pohľadávky zo 6. marca 2001. Zároveň predložila súhlas sťažovateľky s pristúpením do konania, zmluvu o postúpení pohľadávky zo 6. marca 2001 a plnomocenstvo udelené jej sťažovateľkou na zastupovanie vo veci.

Pokynom zo 16. mája 2001 dal zákonný sudca úpravou súdnej kancelárii pokyn na predvolanie právnej zástupkyne oprávneného na informatívny výsluch na 23. máj 2001. Zásielka sa vrátila nedoručená. Okresný súd opakovane predvolanie tentoraz na 5. jún 2001.

Z úradného záznamu zákonného sudcu spísaného 5. júna 2001 vyplýva, že sa na okresný súd dostavila právna zástupkyňa oprávneného, ktorá odstránila vady podania doručeného súdnemu exekútorovi 4. mája 2001. Sudca ju vyzval, aby do 7 dní upresnila, či

navrhuje pristúpenie sťažovateľky do konania na strane oprávneného alebo žiada, aby táto vstúpila do konania namiesto dovtedajšieho oprávneného. Zároveň jej zákonný sudca uložil v stanovenej lehote predložiť doklady preukazujúce splnenie povinnosti podľa čl. III bodu 2 zmluvy o postúpení pohľadávky zo 6. marca 2001.

Dňa 6. júna 2001 doručila osobne právna zástupkyňa oprávneného okresnému súdu podanie, v ktorom v zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v mene oprávneného navrhla, aby „označená exekúcia pre vymoženie 445 000,- Sk bola vykonaná v prospech V. C., rod M.“, a teda aby sa táto stala oprávnenou v ďalšom konaní. Spolu s vyjadrením boli predložené i požadované listinné dôkazy. Dňa 20. júla 2001 bolo okresnému súdu doručené ďalšie doplňujúce podanie týkajúce sa uvedeného návrhu.

Uznesením č. k. Er 912/96-98 zo 6. augusta 2001 okresný súd zamietol návrh povinnej z 18. septembra 1998 na prerušenie exekučného konania, návrh povinnej z 3. januára 2000 na prerušenie exekúcie, ako aj návrh povinnej z 9. decembra 1999 na zastavenie exekúcie zrážkami zo mzdy a predajom spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti. Rozhodnutie bolo doručené súdnemu exekútorovi 10. augusta 2001, právnej zástupkyňi sťažovateľky 11. augusta 2001 a právnej zástupkyňi povinnej 13. augusta 2001.

Dňa 14. augusta 2001 predložil súdny exekútor opäť exekučný spis okresnému súdu, aby rozhodol o námietkach povinnej voči znaleckému posudku týkajúceho sa ocenenia nehnuteľnosti.

Právna zástupkyňa povinnej doručila okresnému súdu 16. augusta 2001 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. Er 912/96-98 zo 6. augusta 2001. Okresný súd opakovane vyzýval povinnú, resp. jej právnu zástupkyňu na doplnenie odôvodnenia odvolania (výzvou právnej zástupkyňi povinnej z 10. septembra 2001 a uznesením č. k. Er 912/96-129 z 2. októbra 2001). Odvolanie doplnila právna zástupkyňa povinnej podaním doručeným okresnému súdu 11. októbra 2001, v ktorom taktiež vzniesla námietku zaujatosti sudcov okresného súdu.

Dňa 13. októbra 2001 uložil zákonný sudca súdnej kancelárii zaslať odvolanie právnej zástupkyne sťažovateľky na vyjadrenie a zabezpečiť písomné vyjadrenia všetkých sudcov okresného súdu k námietke zaujatosti vznesenej povinnou. Stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľky bolo okresnému súdu doručené 6. novembra 2001. Vec bola predložená krajskému súdu 19. novembra 2001.

Krajský súd uznesením č. k. 16 Co 486/01-143 z 28. februára 2002 zrušil uznesenie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu povinnej na zastavenie exekúcie a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uznesením č. k. 15 Nc 16/02-153 z 28. februára 2002 vo veci námietky zaujatosti vznesenej povinnou vec vrátil okresnému súdu ako predčasne predloženú. Okresnému súdu boli predmetné uznesenia doručené 11. apríla 2002. Pokynom z 22. júla 2002 uložil zákonný sudca doručiť rozhodnutia súdnemu exekútorovi, právnym zástupkyňiam účastníkov konania a zaobstarat' doplnenie vyjadrení sudcov, ktorí vyslovili, že sa cítia byť vo veci zaujatí, o odôvodnenie. Spis bol opäť predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti 4. septembra 2002. Krajský súd uznesením č. k. 15 Nc 59/02-158 z 30. septembra 2002 vylúčil troch sudcov okresného súdu z prejednávania veci. Okresnému súdu bolo uznesenie doručené 25. októbra 2002, súdnemu exekútorovi a právnym zástupkyňiam účastníkov konania v priebehu novembra 2002.

Dňa 6. decembra 2002 vyzval okresný súd súdneho exekútora, aby v lehote 30 dní oznámil, či došlo k čiastočnému vymoženiu pohľadávky zrážkami zo mzdy povinnej, v prípade, že sa tak stalo, aby súdny exekútor oznámil bližšie informácie a predložil príslušné dôkazy. Výzva bola doručená 9. decembra 2002 .

Na výzvu okresného súdu súdny exekútor v stanovenej lehote nereagoval, a tak mu bola 28. februára 2003 zasielaná urgencia, aby sa vyjadril v lehote 15 dní. Urgencia bola doručená 7. marca 2003.

Dňa 10. marca 2003 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie súdneho exekútora v súlade s výzvou a urgenciou okresného súdu zo 6. decembra 2002 a z 28. februára 2003.

Spolu s vyjadrením súdny exekútor doručil okresnému súdu aj exekučný príkaz sp. zn. EX 3050/96 z 12. decembra 1997, doklady o úhradách a iné potrebné dôkazy.

Listom z 12. augusta 2003 vyzval okresný súd súdneho exekútora, aby konkretizoval dôvody, pre ktoré sa zrážky zo mzdy povinnej prestali od 11. januára 2001 vykonávať, a to v lehote 7 dní. Výzva bola doručená 3. septembra 2003. V ten istý deň okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní oznámila, kto ju zastupuje alebo v budúcnosti bude zastupovať (zásielka sa vrátila 17. septembra 2003 nedoručená). Zákonný sudca uložil taktiež vyžiadať spisy Okresného súdu Košice I sp. zn. 16 C 553/94, 14 C 442/98 a 7 T 428/98. Od 25. augusta 2003 do 29. septembra 2003 bol spis zapožičaný Okresnému súdu Košice I.

Na výzvu okresného súdu reagoval súdny exekútor oznámením z 9. septembra 2003 (doručeným okresnému súdu 18. septembra 2003), z ktorého vyplýva, že zrážky zo mzdy u povinnej sa od 11. januára 2001 nere realizovali z dôvodu ukončenia jej pracovného pomeru a vzhľadom na to, že nový zamestnávateľ povinnej nebol súdnemu exekútorovi známy.

Dňa 23. októbra 2003 žiadal okresný súd spisy Okresného súdu Košice I sp. zn. 16 C 553/94, 14 C 442/98 a 7 T 428/98. Na žiadosť o zaslanie spisov bolo okresnému súdu 1. decembra 2003 oznámené, že vec sp. zn. 16 C 553/94 nie je právoplatne ukončená (spis bol na lehote do 10. decembra), a 8. decembra 2003 bolo oznámené, že spis sp. zn. 14 C 442/98 bol 26. septembra 2003 predložený krajskému súdu z dôvodu odvolania a do toho dňa sa späť nevrátil.

Dňa 5. februára 2004 bol spis zapožičaný Okresnému súdu Košice I (ku konaniu vedenému pod sp. zn. 2 T 11/03) a odtiaľ bol vyžiadaný 16. apríla 2004. Dňa 3. mája 2004 zaslal okresný súd predmetný spis Okresnému súdu Košice I (ku konaniu vedenému pod sp. zn. 19 C 514/99). Spis bol okresnému súdu vrátený sprievodným listom zo 17. mája 2004.

III.

1. 1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).“

V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03).

Sťažovateľka namieta porušenie označených práv zo strany okresného súdu v exekučnom konaní sp. zn. Er 912/96 v súvislosti s jeho rozhodovaním o návrhoch povinnej na prerušenie exekučného konania z 18. septembra 1998 a z 3. januára 2000, ako aj o návrhu povinnej na zastavenie exekúcie z 9. decembra 1999. Sťažovateľka sa stala účastníčkou konania 6. júna 2001, keď bol vo vzťahu k okresnému súdu vykonaný relevantný procesný úkon a bola preukázaná singulárna sukcesia, na základe ktorej sa sťažovateľka stala oprávnenou ohľadne vymáhaného nároku.

V prípade procesného nástupníctva skúma ústavný súd možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp.

možné porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období, počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania (napr. III. ÚS 209/03, III. ÚS 193/03). V rámci posúdenia základnej otázky – či sa vec sťažovateľa prerokovala na konajúcom súde bez zbytočných prietáhov – však prihliada aj na deň začatia konania na uvedenom súde a na dobu, ktorá v konaní uplynula do okamihu, keď sa sťažovateľ stal účastníkom posudzovaného konania (pozri uznesenie o prijatí sp. zn. III. ÚS 229/04).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd. Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. III. ÚS 175/04).

1. 2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom bol návrh povinnej na prerušenie exekučného konania z 18. septembra 1998 predložený okresnému súdu súdnym exekútorom 19. novembra 1998, návrh povinnej na zastavenie exekúcie z 9. decembra 1999 doručený okresnému súdu 10. decembra 1999, ako aj ďalší návrh povinnej na prerušenie exekučného konania z 3. januára 2000 doručený okresnému súdu 5. januára 2000.

Vo veci bolo potrebné vykonať dokazovanie ohľadne tvrdení povinnej o prevzatí záväzku vyplývajúceho z exekučného titulu právnym predchodcom sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu však skutkovou zložitou veci nemožno v danom prípade rozumne zdôvodniť dobu trvania konania o návrhu povinnej na zastavenie exekúcie presahujúcu štyri a pol roka. Z hľadiska právneho sa v konaní nevyskytli také otázky, ktoré by boli dôvodom kvalifikovať vec ako osobitne právne zložitú.

1. 3. Z obsahu súdneho spisu ani z ďalších listinných dôkazov nezistil ústavný súd žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver, že správanie sťažovateľky, resp. jej

právnej zástupkyne v posudzovanom konaní prispelo k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci. Takúto námietku nevzniesol nakoniec ani okresný súd, proti ktorému sťažnosť smeruje.

1. 4. Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných prietáhov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

V čase, keď sa sťažovateľka stala účastníčkou posudzovaného konania, prejednával okresný súd návrh povinnej na prerušenie exekúcie z 18. septembra 1998 približne dva a pol roka, návrh povinnej na zastavenie exekúcie z 9. decembra 1999 približne jeden a pol roka a návrh povinnej na prerušenie exekúcie z 3. januára 2000 približne rok a päť mesiacov. O všetkých troch návrhoch rozhodol okresný súd uznesením zo 6. augusta 2001, teda do dvoch mesiacov od vstupu sťažovateľky do konania.

Na základe odvolania povinnej však krajský súd uznesením z 28. februára 2002 rozhodnutie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu povinnej na zastavenie exekúcie zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že v ďalšom priebehu konania bude potrebné nariadiť pojednávanie a vykonať potrebné dokazovanie týkajúce sa tvrdení povinnej. Po doručení uznesenia krajského súdu okresný súd doplnil podklady týkajúce sa konania o námietke zaujatosti sudcov okresného súdu a vec opätovne predložil nadriadenému krajskému súdu. Po rozhodnutí krajského súdu a vrátení spisu okresnému súdu 25. októbra 2002 by za ústavne súladný postup vo veci vzhľadom na základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. v primeranej dobe bolo možné považovať taký postup okresného súdu, ktorý by sústredene a pokiaľ možno čo najviac plynule smeroval k zabezpečeniu podkladov potrebných na doplnenie dokazovania, ako aj k vytýčeniu pojednávania a k následnému rozhodnutiu vo veci. Okresný súd síce v novembri 2002 a v decembri 2002 realizoval jednoduchšie procesné úkony spojené s doručením rozhodnutia krajského súdu a s výzvou súdnemu exekútorovi na oznámenie stavu vymáhania nároku vyplývajúceho z exekučného titulu, účinné procesné kroky k doplneniu dokazovania (na pojednávaní) ohľadne tvrdení povinnej v zmysle záverov

odvolacieho súdu však až do predloženia spisu ústavnému súdu 14. júna 2004 nerealizoval s výnimkou žiadosti o predloženie spisov Okresného súdu Košice I sp. zn. 16 C 553/94, 14 C 442/98 a 7 T 428/98 z 23. októbra 2003.

V situácii, keď sa doba konania pred okresným súdom o návrhu povinnej na zastavenie exekúcie blížila trom rokom (a doba exekučného konania pre vymoženie predmetnej pohľadávky štyrom rokom), nemožno takýto postup okresného súdu považovať za súladný s označenými základnými právami sťažovateľky.

Ústavný súd dospel k záveru, že najneskôr od 10. marca 2003, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď súdneho exekútora na výzvu zo 6. decembra 2002, do predloženia spisu ústavnému súdu 14. júna 2004 (spolu jeden rok a tri mesiace) dochádzalo k zbytočným prieťahom v posudzovanom konaní. V dôsledku uvedených zbytočných prieťahov bolo porušené právo sťažovateľky na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výrokovej časti nálezu).

Argumentáciu predsedu okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľky týkajúcu sa dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu s poukazom na čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd neakceptoval, pretože v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy týkajúcej sa namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov súdom posudzuje ústavný súd zodpovednosť súdu, proti ktorému sťažnosť smeruje, ako orgánu verejnej moci, nie prípadnú individuálnu zodpovednosť sudcu či iného pracovníka súdu za zavinenie zbytočných prieťahov. Ani právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) nevylučuje zo strany všeobecného sudu prijatie primeraných opatrení v rámci rozvrhu práce na prejednanie veci náhradným samosudcom (resp. senátom), ak vec nemôže prejednať samosudca (resp. senát), ktorý vo veci konal, z dôvodu závažnej prekážky dlhodobého charakteru brániacej mu vo výkone sudcovskej činnosti.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil,

vo veci konal. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhala. Ústavný súd môže zároveň zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zo strany okresného súdu, prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu posudzovaného konania konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorú utrpela v dôsledku neprimeranej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 20 000 Sk (bod 3 výrokovej časti nálezu). Táto suma zohľadňuje charakter posudzovaného konania (podľa názoru ústavného súdu požiadavku na rýchly a efektívny postup súdu pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo – napr. III. ÚS 15/03), dobu posudzovaného konania, dĺžku zbytočných prieťahov v konaní (jeden rok a tri mesiace) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty ohľadne vymoženia nároku

priznaného právoplatným rozhodnutím. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadosťučinenie nevyhovel (bod 5 výrokovej časti nálezu).

4. Sťažovateľka žiadala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky vyčíslila výšku uplatnených trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a písomné podanie sťažnosti zo 14. apríla 2004) a režijný paušál sumou 9 352 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Predmetom konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je ochrana základných ľudských práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľky, ktorá bola v konaní úspešná, vo výške 9 340 Sk (bod 4 výrokovej časti nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia nevyhovel (bod 5 výrokovej časti nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2004